

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай живе Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ПОЛАЦКАЯ 4. (WILNO, POŁOSKA 4).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграўніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

ПОЛЬСКАЯ ПРЭСА.

Калі-бы не ўзнікала справа нацыянальных меншасцяў у Польшчы, той ці іншы польскі палітык стараўся сказаць, што прычынай ненармальнага адносінаў між урадам і меншасцямі і наадварот, г. зн. прычына ўсіх прычын цяперашніх адносінаў Беларусаў да ўраду, крыецца толькі ў благой (злой) адміністрацыі „Крэсаў“. Вось зьмяні ўсю адміністрацыю, галілейцаў замяні кангрэсавякамі, дык усё адразу зьменіцца — пачнецца для Беларусаў чужэ не райскае жыццё.

Калісь можа і былі такія Беларусы, што маглі-б паверыць гэтаму, але цяпер напэўна ніводнага ня знойдзецца. Ды гэта зусім зразумела. Трэба ведаць, што польская адміністрацыя ў Заходняй Беларусі пераважна складаецца з людзей нямаючых аднаведнай асветы, людзей, якія пры сваім роўні інтэлекцыі мала разьбіраюцца ў палітычным жыцці. Усе іхныя пагляды на грамадскія і палітычныя справы вырабляюцца ў іх перадусім на аснове польскай прэсы.

Усё тое, што піша іхная газета „Dziennik Wileński“ ці „Słowo“ зьяўляецца для іх ненарушальнай праўдай. Ведаем добра, хто выдае газету „Dziennik Wileński“, хто „Słowo“. Першую выдаюць польскія эндэкі, другую — паны-абшарнікі. Як адны, так і другія не прызнаюць зусім Беларусаў. Прызнаць Беларусаў, дык значыць даць ім усё належныя правы, даць ім права жыць — перадусім даць сялянам зямлю і інш. Ніводзін, ані польскі эндэк, ані польскі пан-абшарнік, самахоць ня можа з гэтым згадзіцца.

Дык нічога dziўнага, што польскія эндэкія і абшарніцкія газеты ўвесь час нападаюць на беларускія газеты, нападаюць ня толькі на беларускія палітычныя партыі, але і на культурныя ўстановы.

У гэтых нападах вышэй ўспомненых віленскія газеты стараюцца адна адну выперадзіць. Увесь час у гэтых выперадках біў рэкорд „Dziennik Wil.“, але ў апошнія часы, дзякуючы пэўна ўплывам сярод урадовых колаў, газета „Słowo“ „перапачаляла“ (выперадзіла) ўсе польскія газеты. Апошнія арышты далі повад „Słowu“ выявіць усю ягоную паднаготную. Сколькі цынзму, сколькі брахні, сколькі броду, сколькі лаянак, сколькі ілжы не выпісывала гэтая абшарніцкая газета на Беларусаў і на беларускі нацыянальны рух.

Для нас гэтая шчырасць вельмі патрэбна, прынамсі будзем добра ведаць з кім маем справу, і вылічым сабе з гэтага аднаведныя паказальнікі.

Але вось што будзе з тымі, што ня маюць сваіх паглядаў на грамадзка-палітычныя адносіны нашага краю, што будзе

Арышты у Заходняй Беларусі.

Адозва Беларускага Пасольскага Клубу.

У сувязі з масавымі арыштамі і арыштамі беларускіх паслоў, Беларускі Пасольскі Клуб дня 21 студзеня с. г. выдаў адозву да Беларускага Народу. Гэтая адозва сканфіскавана камісарам ураду на м. Вільню.

Пратэсты і рэзалюцыі.

У сувязі з арыштамі паслоў і беларускіх грамадскіх дзеячаў цэлы сьцяг беларускіх устаноў абвясціў свае пратэсты. Гэтыя пратэсты зрабілі: Беларускі Пасольскі Клуб, Беларускі Нацыянальны Камітэт у Вільні, Галоўная ўправа Т-ва Беларускай Школы, Педагагічная Рада Віленскай Беларускай Гімназіі і іншыя.

Справа арыштаваных паслоў у рэгуляміновай камісіі.

Рэгулямінова і нятычнасці пасольская соймавая камісія дня 24 студзеня ўзялася за разгляд справы выдавання арыштаваных паслоў. На паседжанні быў прысутны маршалак Союму Ратай, а таксама прадстаўнікі ўраду: міністар справядлівасці Мэйштовіч, падпракуратар апэляцыйнага суда з Вільні Прылуцкі, пракурор апэляцыйнага суда з Варшавы Рудніцкі, дарадчык м-ства справядлівасці Мольдэнгавер і з надзору пракуратарскага пры М-стве Справядлівасці Кучынскі.

Павадырстваў камісіі пасол Попель (НПР). Адчыняючы паседжаньне ён падчыркуў, што сабраў камісію перагаварыўшы з маршалак Союму, хоць справа гэтая не перайшла яшчэ праз пленум Союму. На парадку дня стаіць справа арыштавання паслоў.

Маршалак Ратай са свайго боку асьвятліў, што зьбірае паседжаньне камісіі, лічучы справу затрыманьня паслоў за ненармальную, з якой трэба як найхутчэй зрабіць выхад. Але калі-б падняўся хоць адзін голас пратэсту, маршалак мусіў-бы ўзяць справу назад, а заўтра перадаць яе пленуму Союму.

Пасол Ярэміч сказаў гэтак: Арыштоўваючы паслоў урад зламаў Канстытуцыю. Аднак ня відаць патрэбы пры разгляджаньню гэтай справы ламаць яшчэ рэгулямін. Ня віджу прычыны да гэтага сьпеху, затое буду прасіць пана міністра аб паясьненьнях.

Павадыр п. Попель паясьніў да гэтага: на

парадку дня стаіць адна гэтая справа. Калі-б пасол Ярэміч затрымаў свой пратэст, дык паседжаньне зараз-жа будзе замкнута, а наступнае адбудзецца найраней у сераду рана.

Дзеля таго, што пас. Ярэміч астаўся пры сваім першым пратэсьце, паседжаньня рэгулямінавай камісіі не адбылося.

26-га студзеня адбылося паседжаньне рэгулямінавай камісіі. Камісія разглядала прапавыццё ўраду аб выданьні беларускіх паслоў.

Міністар Мэйштовіч і падпракурор Віленскага Апэляцыйнага Суду Прылуцкі даводзілі аб ненарушэньні імі Канстытуцыі і аб вінаватаньні паслоў.

У абароне паслоў забіраў голас пас. Ярэміч. Паседжаньне камісіі было тайнае.

Наступнае паседжаньне камісіі было вызначана на пятніцу.

Паседжаньне Союму.

Паседжаньне Союму 25 г. студня пачалося а 3 гадзіне папалудні першым. Пунктам парадку дня была перадача рэгулямінавай камісіі ўрадавай прапавыццё аб выданьні 5 паслоў. У гэтай справе ўзяў голас п. Сабалеўскі, грамадовец, які востра напаў на ўрад і жадаў, каб Соім дамагаўся звальнення арыштаваных паслоў. У гэтым месьце ўзяў голас маршалак Ратай і сказаў, што Соім можа адкінуць увесак, або перадаць яго рэгулямінавай камісіі, але ня можа ён аднак, да часу разьвязаньня справы распарадзіцца аб звальненьні паслоў. Тады пачаліся ў соймавай сале авантуры, у якіх ната вызначыўся пасол Вявудзкі, якога маршалак у канцы выдаліў з Союму на працяг 1 месяца.

Прапавыццё аб выданьні паслоў пераслана ў рэгулямінаваю камісію.

Далей распачаліся дыскусіі, над бюджэтам.

Недавер маршалаку Союму.

У сувязі з тым, што маршалак Союму не жадаў ад ураду звальнення арыштаваных паслоў, Беларускі Пасольскі Клуб, Клуб Грамады і іншыя падалі ў Соіме прапавыццё аб выказаньні недаверу маршалаку Союму Ратаю. Ёсьць ведама, пры галасаваньні гэтай прапавыццё ў Соіме дня 26 студзеня, усе польскія клубы былі проці гэтай прапавыццё, а дык маршалак астаўся п. Ратай з Клубу „Пяста“.

з дробнымі ўрадоўцамі і наагул польскімі чытачамі польскіх газэт?

Яны-ж кормяцца толькі стравай з рожных „дзеньнікаў“ ды „словаў“. Яны будуць сьляпымі выканальнікамі ўсяго таго, што распісваюць гэтыя польскія газеты на Беларусаў і на беларускі рух, а што на т'нягодна з праўдай, што зьяўляецца проста злосьным выдумам. Рэзультаты-ж гэтага выкажа гісторыя.

Дык, калі-б скажам, зьмянілася адміністрацыя, то гэтая зьмена не прынясла-б ніякае карысьці для Беларусаў і для беларускае справы, бо карань польскіх адносінаў да нас якраз ляжыць сярод эндэкаў і паноў-абшарнікаў і іх прэсы. Ад гэтае прэсы і ад яе гаспадароў ніколі не спадзя-

валіся нічога добрага і не спадзяёмся. Мы можам спадзявацца толькі на свае сілы, можам спадзявацца толькі на тое, што наш народ цяпер ужо чытае свае беларускія газеты, з якіх даведваецца аб праўдзе, даведваецца аб тым, што польскія эндэкія і абшарніцкія газеты нападаюць на Беларусаў і на беларускае адраджэнскае жыццё. Праз гэтае асьведамленьне і праз свае беларускія арганізацыі, ці то культурныя, ці то палітычныя, Беларускі Народ стане на роўні з іншымі эўропэйскімі народамі.

А. Незалежнік.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газету „Сялянскую Ніву“.

Беларускае жыццё у Чэхаславацчыне.

Агульны сход Беларускай Рады ў Празе.

8 студзеня 1927 г. адбыўся агульны сход сяброў Беларускай Рады ў Празе-чэскай які: 1) заслухаў і зацвердзіў даклад Прэзідыума Рады і Рэвізыйнай Камісіі аб працы Прэзідыума Рады за мінулы 1926 год; 2) прыняў у склад Рады пяць новых сяброў; 3) ухваліў адчыніць пры Радзе беларускую бібліятэку і 4) выбраў новы Прэзідыум Рады і Рэвізыйную Камісію.

У Прэзідыум Рады абраны: старшыня Рады — Васіль Захарка, намеснік старшыні — Мікола Вершынін, сакрэтар — Янка Журэнкаў; сябры: Вячаслаў Лаўскі і Васіль Русак (ён жа і скарбнік).

У Рэвізыйную Камісію абраны: Адольф Клімовіч, Міхась Каберац і Мікола Гарошка.

Агульныя заданні Рады: культурна-нацыянальная праца і дапамога беларускім грамадзянам у Чэхаславацкай Рэспубліцы.

Адрэс Рады: Českoslovakija, Praha II, Venzihova 4.

З ГАЗЭТ.

Польскія газеты проці абароны арыштаваных.

У сувязі з апошнімі арыштамі ў Заходняй Беларусі „Сялянская Ніва“ стала ў абароне арыштаваных грамадзін. Амаль што ня ўсе польскія газеты занялі праціўную пазыцыю і на т пачалі нападаць на „Сялянскую Ніву“ за тое, што падняла голас у абароне арыштаваных Беларусаў.

Не гаворачы ўжо аб „Dzien. Wil.“, органе эндэкаў, газета „Slowo“, польскіх паноў-абшарнікаў, вельмі абурлася на Сялянскі Саюз. Меж іншым „Slowo“ пісала: „Калі Сялянскі Саюз у асобе пасла Ярэміча, змаганы праз Грамаду і сам з ёй змагаючыся, цяпер падносе вялікія алярмы з прычыны ўціску беларускай меншасці, то робіцца гэта толькі дзеля таго, што Сялянскі Саюз хоча сыпчы сваю порцыю (печэнь). Ліквідацыя Грамады, гэтага найважнейшага канкурэнта, адчыняе поле да дзеяння, а роль абараніцеля ўцісканых ёсць заўсёды вельмі ўдзячнай“.

Апрача гэтага польскія газеты, хочучы паказаць, што арышты ня ёсць скіраваны проці Беларусаў, стараюцца пісаць, што разам з Беларусамі арыштавана шмат Жыдоў, Расейцаў і Палякаў. Ёсць ведама, гэтаму могуць паверыць толькі Палякі, бо польскія газеты ўжо даўно дамагаліся ліквідацыі Грамады, як беларускай партыі.

„Хворыя ізноў працуюць“.

Апошнія выпадкі з беларускага жыцця пад Польшчай павінны былі змусіць усіх запраўдных Беларусаў у сваёй змагальнай пра-

цы звярнуць перадусім увагу на нашых ворагаў, але „Наша Справа“ ўпорна трымаецца і далей сваіх ляянак. Яе „хворы рэдактар“ вярнуўся ізноў да рэдактарскага стала і напісаў ў № 7 такі сказ, годны самога сябе: „З няменшай радасцяй падалі гэтую вестку (аб ліквідацыі Грамады) і „нашы“ сельсаюзнікі, якія ў сваім органе „Сялянская Ніва“, каб лягнуць капітам паваленага льва, пачалі распісваць розныя подласці аб ролі Грамады ў беларускім руху“.

Гэтыя словы сьведчаць толькі аб роўні этычнага развіцця аўтара і аб тым, што ён вярнуўся да рэдактарскага стала не паздаравеўшы.

Можна думаць, што цёмныя сілы, што падшыліся пад Грамаду, каб правакаваць беларускую працу, спрытна лівіруючы, будуць і далей фабрыкаваць аферы.

Аб сваіх адносінах да справы арыштаў паслоў з Грамады і масовых арыштаў сялян, апрача таго, што ўжо друкавалася ў „Сялянскай Ніве“, можа яшчэ раз сьцьвердзіць, што Сялянскі Саюз і „Сялянская Ніва“ занялі выразна варажую пазыцыю. Дзёве падрад канфіскаты „Сял. Нівы“, дзёве тэлеграмы (пратэсты) пасла Ярэміча і яго выступленне ў Сойме — ёсць факты, якія сьведчаць, аб тым, што Сялянскі Саюз, ня глядзячы на тактычныя розніцы ў працы з Грамадой, выступіў ў абароне арыштаваных паслоў і іншых грамадзін.

Кожны ўважы чытач няхай цяпер сам зразумець і ацэніць „хворага рэдактара „Наш. Справа“, а найбольш на гэта павінны былі б звярнуць увагу грамадзінства.

З жыцця пад Польшчай.

Амнэстыя вязьням.

У „Дзен. Устаў“ ад 20 г. м. быў абвешчаны дэкрэт Прэзідэнта Рэспублікі з сілай устанавы аб прадтэрміновым звальненні вязняў, адбываючых кару. Засуджаныя на кару вастрогу маюць быць звольнены, калі адбылі дзёве траціны кары і найменш 6 месяцаў і ўвесь час дзяржалі сябе добра. Прыгавораныя на безтэрміновую турму могуць быць звольнены, калі ўжо адбылі прынамсі пятнаццаць гадоў кары. Датычыць гэта і тых праступнікаў, якім кара сьмерці дарогай памілаваньня зьменена на безтэрміновую турму. Прадчасным звальненнем распараджаецца і зносе міністар справядлівасці. Ягоная пастанова не падлегаець жалабе. Дэкрэт уходзіць у жыццё 1 лютага с. г.

Агранічэнні ў справе выязду ў Аргэнтynu.

Вяручы пад увагу, што рух эміграцыйны ў Аргэнтynu даўно ўжо ўзрастае (ў 1-м паўгодзьдзі 1920 г. выехала з Польшчы да гэтага краю 4726 асоб, у гэтым самым часе 1926 г. — 6569), тады, калі там рынак заробаткаў перапоўнены

з прычыны наплыву эмігрантаў і шмат з іх астаецца ў бядзе ня могучы знайсці работы, — эміграцыйны ўрад выдаў распараджэнне, каб зямляробы з малымі дзяцьмі, інтэлігенты і, агулам кажучы, асобы, няпрывыкшыя да цяжкай фізычнай працы, не маглі мець пасьведчаняў на дармовыя эміграцыйныя (выездовыя) пашпарты ў Аргэнтynu, калі яны ня выявяць, што маюць 300 доляраў, або пісьменныя доказы аб тым, што іх родныя або знаёмыя жывуць у Аргэнтyne і дадуць ім работу, або ўтрыманьне да часу адшуканья работы.

Мяцеліцы і марозы.

У чыгуначных дырэкцыях Віленскай і Станіславаўскай здараюцца снежныя заносы, якія перашкаджаюць чыгуначнаму руху. На ўсім абшары Польшчы дзяржыцца досіць значны мароз, даходзячы да 16 градусаў ува ўсходніх вобласцях.

Новае распараджэнне ў справе высыланья грошай да Расей лістамі.

Міністэрства дзяржаўнага банку сваім рэскрыптам (прадпісам) пазволіла прыймаць на пошту лісты з вызначанай вартасцяй да Савецкай Расей. Гэтыя лісты могуць быць высланы толькі з адрэсам у польскае пасольства ў Маскве і польскія кансулаты у Савецкай Расей. У гэтых лістох могуць быць высланы эфэктыўныя папяровыя даляры Злучаных Штатаў Паўночнай Амэрыкі і ў кожным лісьце можна высылаць найбольш дзесяць даляраў.

Прыгавар на сьмерць.

Нязвычайны суд у Варшаве 19 г. студня прыгаварыў на сьмерць жыхара м. Жырардова, Балеслава Яхоўскага, 25 гадоў, і Аляксандра Шчэпанскага, 20 гадоў, за забойства з мэтай нажывы 17 сьнежня ў лесе, блізка вёскі Пётровіна, г.м. Жырардоўскай, пав. Блонскага, Вацлава Садоўскага.

Што дзеецца ў сьвеце?

У Нямецчыне Маркс творыць габінэт.

20 г. студня прэзідэнт Гіндэнбург выслаў да канцлера Маркса ліст, у якім падчыркавае, што становішча сучаснае вонкавай і ўнутранай палітыкі рэспублікі патрабуе здольнага да работы і моцнага ўраду. Апошні будзе магчы працаваць з найлепшай карысцяй толькі тады, калі знойдзе падпору ў большасці партыяў. Стварэнне гэткай большасці супольна з лівідай цяпер хіба ня можна здзейсніць. Спробы стварэння ўраду, абапёртага на цэнтральных партыях, не ўдаліся.

З гэтай прычыны зварачываецца ён да канцлера з просьбай, каб апошні ўзяў на сябе місію стварэння ўраду, абапёртага на большасці мяшчанскіх партыяў Райхстагу (Сойму).

Поэтыцкае творства Фр. Грышкевіча.

ЗАБОЙЧАЯ ЦІШ.

Ціха ў боры,
Ціха ў гаю,
Нават птушкі не пяюць;
Толькі зоры
З неба краю
Ў даль нязнаную пльвуць.
Ціха ў боры,
Ціха ў гаю,
Ціха траўка ў ценю сьпіць.
Я на зоры
Паглядаю
І душа мая гарыць...
Чом вы, зоры,
Ў нашым Краю
Так яскрава гарыце?
І у боры
І у гаю
Мост сьвятлісты кладзіце?...
Наш бор хворы
Ў цудным маю,
Без жыцця ягоны шмэр;
Страшны зморы
Там у гаю,
Дзе пануе гвалту зьвер.
А з-за бору,
І з-за гаю
Заблышчаў жыцця прамень,
Я на зоры
Паглядаю
І тану ў забойчу цень.

О И, РА...

калеге Р. Б.

Ты пішаш мне, чаму я сьціх,
забыўся віленскіх усіх
і цябе бліжэйшага калегу...
Ах, мілы, гэта ўсё ня так,
баліць мне сэрца ў грудзях,
як спомню ў Вільні блыскаць сьнегу.
Я помню той чароўны час,
калі зімою неяк раз,
мы цэлу ноч з табой хадзілі;
як міла нам было тагды,
у тыя шчасныя гады,
калі аб любых гаварылі.
Пасля ў канцы ты, як знарок,
мне спамінаеш прыкры рок,
калі мне даў дзёве залатоўкі;
ты просіш, доўга не чакаць
і ерапланам адаслаць,
бо ты сягоння без гатоўкі.
Кінь роспач, мілы, і не чакай;
памёрла слова ўжо «аддай!»,
яно ўжо служыць толькі сьмехам,
бо сяньня гэтка цудны дзень,
што на т Брыян і Чэмбэрлен
ня лічаць гэта страшным грэхам.
Мне буржуазны строй дзяржаў
падмогі жаднае ня даў,
вось запяі тут мой герою;
а ты мне сьвішчаш: «ах, калі?
«хутчэй, хутчэй-жа адашлі!»...
ня ладна, браце, тут са мною.

Я ўжо да сьвісту бач прывык,
мне даўна знаны гэтка крык...
чакай шчасліўшага момэнт...
нат' сам Тварэц усё для нас
ня шле ў патрэбны дужа час,
што-ж мне... бязвусаму студэнту.

Чакай, там... ля другіх Каляд
я ў Монако паеду брат,
спрабую шчасця на рулеце:
а вось, хоць на ліхой назе,
мая кабылка павязе...
і стану Морганам на сьвеце.

Цяпер, на гонар літар «віч»,
браток, ты мне яшчэ пажыч
хоць нейку сотку залатовак;
а там, разлічымся, як сьлед,
бяз крыку сьвісту і розных бед,
бяз слоў, а нават, бяз паўсловак.

Ты ехаць да мяне гатоў,
ах, едзь лепш, родны, у Ханкоў,
і вучыся, як капаць брылянты,
бо гэта слаўны факультэт,
яму паклоны б'е ўвесь сьвет
і мы гэроі эмігранты.

Калі-ж цябе зямлі Тварэц,
мо' пашкадуе наканец,
абдарыць думкай самагубства,
то помні, доўга не чакай,
на бераг рэчачкі ваяй...
бо жыць цяпер — вяліка глупства.

Літоўскія народнікі жадаюць змены канстытуцыі.

15 г. студня ў Коўне адбыўся нязвычайны зьезд літоўскага саюзу народнікаў, на які зьявілася 125 дэлегатаў а таксама госьці. Прыгавор у справах палітычных гучыць гэтак:

1) Патрэбна, каб сучасная канстытуцыя была зьменена ў кірунку пашырэння правоў Прэзыдэнта Дзяржавы.

2) Прэзыдэнт Літвы павінен быць выбіраны ўсім народам.

3) Дзеля ўмацаваньня і ўсталяваньня сілы ўраду трэба, каб кабінэт міністраў быў ня толькі зацьверджаны і зьвольнены Прэзыдэнтам, але трэба каб быў перад ім, а не перад Соймам адказны.

4) Трэба каб Прэзыдэнт быў выбіраны не на 4 гады, але на даўжэйшы час.

5) Лік соймавых паслоў павінен быць пашыраны такім парадкам, каб аднаго пасла выбіраў 60000 жыхароў.

6) Сойм мусіць быць выбіраны на 5 гадоў.

7) Павінен быць зьменены выбіральны ўстаў, каб паслы выбіраліся не па сьпісках, а персональна (па асобах), а таксама, каб мелі ня менш як 30 гадоў.

Савецкая нота да францускага ўраду ў справе француска-румынскага трактату.

Савецкае агенства „Тасс“ паведамляець:

Народны камісар замежных справаў абвясціў даручаную паслом Ракоўскім францускаму ўраду ноту ў справе француска-румынскага трактату.

Нота выказвае, што на аснове гэтага дагавору францускі ўрад прыракае Румыніі сваю помач і супольную працу ў такіх размерах, якія гаваряць аб Румыніі тэрытарыяльнае status quo (палажэньне бяз зьмены) і пазваляюць і далей утрымліваць непраўную акупацыю Бесарабіі сілай аружжа.

Гэтым трактатам Францыя становіцца на старану румынскага ўраду, які ідзе проці самых пачатковых асноў міжнароднага права і сваіх фармальных дэкларацыяў таксама як і проці дэкларацыі саюзных прадстаўнікоў, разам з дыплматычным прадстаўніком Францыі ў Яссах, у 1917 г. і проці паўторных дэкларацыяў форменнага трактату паміж генэралам Аверэску і ўрадам ССРР.

Падпісваючы трактат у тым самым часе, калі адносіны паміж ССРР і Францыяй сталі нармальнымі і калі паміж абодвума ўрадамі вядуцца гутаркі, задачай якіх зьяўляецца адстраіць усялякія перашкоды дзеля сяброўскага збліжэньня, францускі ўрад пасяў у вочах усіх народаў ССРР сумліваць пшырых яго намераў у інтарэсах збліжэньня абедзвюх дзяржаваў.

Прыракаючы сваю помач на прыпадк вайны і праклямуячы (апавяшчаючы) супольнасьць інтарэсаў Францыі і Румыніі, не вылучаючы і справы Бесарабіі, францускі ўрад тым самым падтрымлівае агрэсыўныя і захопныя

НАВІНЫ.

— Дазвол на коопэратыўна-гандлёвыя курсы. Нарэшце Беларускае Інстытут Гаспадаркі і Культуры атрымаў ад уладаў дазвол на коопэратыўна-гандлёвыя курсы ў Вільні.

— Рэвізія Гуртка Інстытуту ў Парослах. Надовычы мясцовае паліцыя прышла ў Гурток Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў Парослах, Беларускага пав. і зрабіла рэвізію. Паліцыя нічога не знайшла; затое сьмяялася з беларускасьці, з пэчатак Гуртка і з беларускіх кніжак.

— Рэвізія ў адваката Родзевіча. Некалькі дзён таму назад урадаўцы палітычнай паліцыі зрабілі рэвізію ў памешканьню адваката Родзевіча. Гэтая рэвізія зроблена ў сувязі з арыштамі грамадзкіх.

— Забойства каля Вялейкі. Уночы з 21 на 22 студзеня блізка павятовай Вялейкі застаўся загубленым Янка Смолік.

— Новыя паштовыя агенцыі.

У апошнім часе на абшары Віленскай Дырэкцыі П. і Т. адчынены дзьве паштовыя агенцыі, якіх работа будзе абмежавана прыманьнем і выдаваньнем звычайнай і заказнай карэспандэнцыі. Гэтыя агенствы адчынены ў Дакудаве, Лідзкага пав. і Сухаполью, Пружанскага пав. Апошняя была ўжо дзейнай уперад, а цяпер пасля нейкага перарыву стала ізноў дзейнай.

— Чугуначная катастрофа.

23 г. студня на адрэзку дарогі Вільня—Варшава ў гадз. 5,40 зрана здарылася чугуначная катастрофа.

Локомотыў № 776, які ішоў вельмі шчыбка, на станцыі Алькенікі, з прычыны дрэнна пастаўленай стрэлкі ўзляцеў на бочны тор, на якім толькі што быў пастаўлена таварны цягнік.

Удар быў такі сільны, што 5 таварных вагонаў цягніка былі разьбіты.

— Вялікая кража ў чугуначных варштатах у Новай Вялейцы.

23 г. студня здарылася вялікая кража ў чугуначных варштатах у Новай-Вялейцы. Невядомыя зладзеі перапілавалі замкі і дасталіся ў сярэдзіну варштатаў. Праз гадзін пару служба даведлася аб кражы і дала знаць адпаведным уладам.

Знайзена, што зладзеі панясылі вялікую колькасць волава, цыны і г. зв. „компазыцыі“ (мешаніны). Вартасьць скрадзенага матэрыялу пераходзе некалькі тысячаў злотых.

тэнцэнцыі ўрадавых сфераў Румыніі, памяншаючы гэтак манерам шансы поўнага разьвязаньня бесарабскай справы на аснове самаазначэньня народаў і павялічывае пагрозу проці пакою на ўсходзе Эўропы.

Урад ССРР ня можа не разглядаць заляжэньня Францыяй гаванцыйнага пакту з Румыніяй, як акту варожа скіраванага проці інтарэсаў ССРР, а таксама бесарабскага народу.

Фэльетон, або малювае здарэньне.

Віхура, мяцеліца і мароз.

Мяцеліца мяце і скача, віхура рве—быццам ржэ ці быццам плача і, пры ўсім гэтым, імчыцца і нясецца, як неўкелзаны конь... Мясак Мароз спрытна і прыгожа і аздобна выводзіць свае мілавідныя ўзоры на ваконных шыбах... Ах, як хараша! І дзе гэта вучыўся гэтаму спрыту?...

Нараніцы дзед Панас ладзіць і думае: — няма лепшае абуўкі як лапці. Яны на т лепшыя за боты. У лапці ганучаў напхаеш колькі хочаш, ад гэтаго цёпла, а калі разуешся, дык іх можна проста пад лапу кінуць. Ня тое, што боты... Думае, ды ў вунісон віхрыстай мяцеліцы, а сабе ў нос падцягае:

Пастолікі—саколкі,
А боцікі—чэрці;
Пахадзіўшы па вуліцы
Трэба іх абперці.

Адчыняюцца дзьверы. Хваля холаду бухнула ў хату і, ад парога папаўзала пад печ і да стала. Ах, якая няўвага, гэты холад!...

Уходзіць солтыс.

У дзед сэрца брык, сэрца дрык, адчаніся ты гаплік... Ну, не, брат, не жаргайкі!.. Не дарам сёньня ў ночы дзед сьніў: грабе, горне, збірае золата, а яно ўцякае... Не, гэта не жартачка!.. Ня любіць золата Панаса.

Калі солтыс прыйшоў, дык быць бядзе... але нічога не парадзіш—мяцеліца віхура: наказ, наказ, а ў вунісон думка Панасава зацягае—на падатак... на падатак... на падатак... а Мароз піша і піша і што раз, дык усё новыя і новыя ўзоры... Няма толькі ведама, хто хутчэй піша: ці Мароз халодныя малюнкы на ваконных шыбах, ці Скарбнік наказы?...

Няма ведама... адгадаць!—Ну добра, але што добра? Вось гэта ўгледзім!

— Ну,—пытаецца солтыс—дзе-ж гэта твой Міхалка?

— А што такое?—адгукнуў дзед.

— Ён мае, цягне далей солтыс—літару „С“, дык трэба, каб заплаціў 20 злотых вайсковага падатку.

— А бадай яго!.. І навошта ён браў гэтую літару?... І дзе яна ў яго, што я не бачу ніколі?... І далей—дзівіцца дзед „мудрасьці“ гэтага сьвету. „Адуманыя ёсьць людзі“—падумаў нека дзед—што—што, а падаткі спрытна выдумваюць... Чакалі палёгкі пасыла траўня... думалася, што пазбавяць падаткі, а тут!.. трэсь, бразь, плясь, грук, стук і маеш!.. Новы, толькі што з іголачкі, „даражэнькі“ падатачак... І скрабе дзед Панас патыліцу, і чухае цем'е, і думае: дзе-ж будзе ўзяць гэтыя 20 зл., каб аплаціць праклятую літару, і навошта яна патрэбна яго Міхалку?

А мяцеліца мяце і скача, віхура ржэ і плача, а мятак Мароз, на перасьпех са Скарбнікам, пінуць: адзін малюнкы, а другі мужыкам „падарункі“.

Скара.

* * *

Ах ты, Чэшка маладая,
Чэшка вогністай крыві,
Ты на вока, як сьвятая...
Прытулі і абымі!

Ах ты, Чэшка, з дымнай Прагі,
І ў раскошнай хвальлі смагі
Дай мне, любя, утануць.

Ах ты, Чэшка, з факультэту
Філязофіі старой,
Ходзь, схаваемся ад сьвету,
Ходзь-жа, Чэшка, ходзь за мной.
Выбач нам, праслаўны Рыгер,*)

Што мы ў твой садок ідзём,
Мы ня ўчынім там гармідар,
Мы нямую ціш нясём.

Верна дцэра**) Яна Гуса,
Льбыймі, чым наймацней,
Й зімна сэрца Бела-Руса
На сваіх грудзях сагрэй!

*) Рыгеравы сады у Празе.

**) дцэра — дачка.

ЭМІЛЬ ЗОЛЯ.

ПАВОДКА.

(Пераклад з францускага Л. М.).

(Працяг).

VI.

Чаму-ж гэта я яшчэ застаўся? Мне казалі, што людзі зьявіліся а шостае гадзіне з лодкамі і што яны знайшлі мяне ляжачага на коміне, абамлеўшага. Воды мелі злыбяду і не зьянілі мяне разам са ўсімі маімі тады, калі я ня чуў майго гора.

Гэта я, старызна, напёрся каб жыць. Усе другія адайшлі, дзеці ў полках, дочки на выданьні замуж, маладыя гаспадары, старыя гаспадары. А я, я жыў яшчэ, як тая нягодная, шорстка трава, учапіўшыся на жарэткаў! Каб я меў адвагу, я зрабіў-бы, як Пётра: я сказаў-бы: з мяне досіць, бывайце! і я кінуўся-бы ў Гаронну, каб самому пайсьці тэй дарогай, якой накіраваліся ўсе. Я ня маю болю дзіцяці, дом мой разваліўся, поля мае спустошаны. Ах! той вечар, калі мы былі ўсе за сталом, старэйшыя пасярэдзіне, малодшыя каля іх, і гэтка радасьць мяне абхапляла і грэла! Ох! вялікія дні жыва і збора вінагонаў, калі мы былі ўсе пры рабоце, і як мы варочаліся поўныя гонару нашым багацьцём! Ах! добрыя дзеці і прыгожыя вінныякі, стройныя дочки і харошыя хлябы радасьць майго жыцьця наўскрозь! Калі-ж усё гэта памярло, мой Божа! чаму-ж хочыш ты каб я жыў? Тут няма пацехі. Я не хачу помачы.

Я аддам маё поля людзям з вёскі, якія яшчэ маюць сваіх дзяцей. Тыя знайдучь адвагу расчышчыць зямлю спад грузу, абрабіць яе нова. Калі хто ня мае ўжо дзяцей, хопіць яму аднаго кутка каб памярці.

Ніколі не зніштажай сваей
роднай газеты. Прачытаўшы дай
яе суседу.

*) Места ў Паўднёвай Францыі.

(К а н ч а т а к).

ДА НАС ПІШУЦЬ.

Вечарынка.

(в. Круты Бераг, Нясв. пав.).

На другі дзень Каляд 8-га студня адбылася вечарынка — спектакль. На сцэне была сьцена „Ітушка шчасця“. У галоўных ролях былі: Кастусь Малойла — у ролі гаспадара; у ролі Маланкі — гр. Баўтрэянка; у ролі жыда — гр. Т. Валансей; у ролі Лясуна — гр. Чурыло.

Усе артысты адыгралі надта добра. Сяля ўдэкаравана была і як для вёскі то занадта добра. Толькі места для публікі то было замала. Бо наагул будынак для арганізацыі падобных вечарын замалы.

„Ітушка шчасця“ на публіку зрабіла ўражаньне добрае. Астасца ад душы падзякаваць артыстам за дастаўленую прыемнасьць і пажадаць, каб падобныя вечарыны ў Крутым-Беразі і ў другіх вёсках арганізаваліся як найчасцей.

Госць.

Дзеці ўрадуець на пошце.

(м. Ёды Браслаўскага пав.).

Гэтак дзек зусім немагчыма, каб дзеці ўрадавалі на пошце. Здарылася мне зайсьці на пошту ў м. Ёдах на карэспандэнцыі і я мусіць з паўгадзіны стаяў у чарзе. Людзей поўна напхана, як зачыніць, кожны зле ругаецца, чакуючы па 2 гадз. пакуль дойдзе да ваконца. Думаю, што-ж за ліха, чаму так доўга трымаюць кожнага чалавека з паўгадзіны пад ваконцам? Калі-ж даціснуўся да ваконца, дзек убачыў, што там урадуець, дзек мусіць гадоў 15 і хлапец гадоў 15 — 16-ць. Ведама, як дзеці незнаёмыя з працай доўга капаюцца. Думаў, што начальніца пошты мо' адышла на хвілінку куды, але за паўгадзіны майго стаяньня пад вакном, яе я няўбачыў. Мусіць „urządziła sobie spracerek“ у гадзіны ўрадаваньня.

На гэтай-жа пошце страшэнна гінучь беларускія газеты, а нават пісьмы Тут ніколі не атрымаеш сьвежую газэціну, яна мусіць паяжаць найменш тыдзень, а тады, калі наступіш добра на пяты, то атрымаеш. Таксама Ёдская паліцыя ня выпісывае газеты беларускія, аднак прыходзячы паліцыянт бярэ цэлымі жмутамі?

Чаму гэта пачтавік ня можа водзе „karty prenumeraty“ кожную газэту падпісаць? Чаму гэта ён тады, калі падпішчык стаіць пад ваконцам, шукае ў „karcie prenumeraty“ цэлай паўгадзіны падпішчыка затрымліваючы сотні людзей? Неправінна згінучь ніводная газэціна, а тут пад сталом і пад лавай цэлыя груды ляжаць старых белар. газет, іх падпішчыкі неатрымліваюць.

Дзіўная рэч, чаму гэта ніколі не загляне на такую пошту кантроль з Цэнтр. Урад. Пошт. і Тэл. Але, як відаць з усяго, што нашыя „urzędniki i urzędniczkі“ глядзяць, каб акуратна атрымліваць пэнсыю і як найбольш, а за парадкам, дзек зусім неглядзяць.

Ці-ж гэта сумленая праца?!

Agricola.

Польская коопэрацыя.

(Лыскава, Ваўкавыскага пав.).

Польскасьць на нашых землях папала ў нейкае зачараванае кола. Што-б яна не рабіла, як-бы яна ня імкнулася, каб падлабуніцца да беларусаў — ніяк, і нічога путнага не выходзіць.

Усім ведама, якую ролю можа адыграць коопэрацыя, ды якую карысьць дае яна: але ў польскіх руках гэтая „добрая рэч“ выглядае карыкатурна і ў рэзультаце, даходзіць да — фіаска, гучна кампрамітуючы прадпрыемцаў.

Нядаўна, зусім нядаўна, бо ня больш як 2 месяцы, адчынілася ў Лыскаве крама Ваўкавыскага Аддзелу „Stowarzyszeń Współdzielczych“. Ават за гэтакі кароткі час, гэтая крама выявіла прысьметы нежыцьцёвасьці: нахіль да ўпадку.

Каб абаснаваць гэтую заяву на фундамэнтальнай падстаўцы, падаю вась, як фактычна здарэньне, гэтакі прыклад.

На самаперш, соль у коопэратыўнай краме радавалася па 8 грошаў за фунт, але купляць яе мала хто купляў, бо, хоць яна таней прадавалася на 1 грош, чым у прыватных крамах, і тое была горшага гатунку (мокрая). Ажно, асьля новага году, гэтая мокрая соль падаралася аж на 2 грошы... І вась, нека аднойчы, упілі нешта па 10 ф. солі дзье жанчыны, іе пасля дазнаўшыся, што ў жыдоў прадаецца соль лепшага гатунку і толькі па 9 грошай; я доўга думаючы, аддалі з паваротам купляю соль у коопэратыў, а сабе пашлі купілі ў прыватнай краме, дзе і таней і лепей.

Астасца аб гэтым разышлася па ўсёй ваколіцы, як цяпер ня ведама, ці хто пойдзе ў коопэратыў, каб штоколечы купіць?!... Скар 10.

Ашуканства.

(Чорны Брод, Браслаўскага пав.).

Хачу вам расказаць, мае браткі, аб адным цікавым здарэньні. Вось на днях зьяўляецца да нас нейкі, у форме ўрадоўца, дый кажа:

„Для вас на пошце ёсьць пасылка з Латвіі, нейкае „ўбрање“, дзек калі цяпер не заплаціце 2 зл. 40 гр. дзек мы пасылку адашлем назад“.

Мы як людзі няпісьменныя і бедныя зараз аддалі ўсё, што мелі — 3 зл. Незнаёмы сказаўшы, што рэшту аддадуць на пошце, калі будзем браць пасылку і ня даўшы ніякага квіту нейдэе зьнік. На заўтра паехаў я на пошту ў мястэчка, аж гляжу, тамака мае суседзі таксама чакаюць пасылкі, якой, як можна дагадацца, не аказалася.

Дзек вась, браткі, што знача нашая няпісьменнасьць і якую яна прыносіць нам шкоду.

А. П.

Наш сьветач.

(Цяцёркі, Браслаўскага пав.).

Наша вёска зусім асьведамлялася за апошнія гады і пачала актыўна працаваць на беларускім грунце, асабліва вельмі працуе моладзь у галіне роднай культуры. У нас ёсьць заложаны Гурток Беларускага Сялянскага Саюзу ў якім працуюць старэйшыя вясковцы. Чытаюць газеты, дыскутуюць на тэмы палітычныя. Пакуль ня было гэтага Гуртка дзек усе мужчыны сабраўшыся дзе ў адну хату цэлымі зімовымі вечарамі ігралі ў карты.

І другі Гурток ёсьць — Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. Да гэтага Гуртка належыць бадай уся наша моладзь. Моладзь таксама перастала марнаваць час на непатрэбныя рэчы, але занялася чытаньнем кніжак і газет. Зьбіраюцца вечарамі ў адну хату, чытаюць, вучацца пняць родныя песні, гутараць аб паважных рэчах, словам зусім пераардзілася моладзь. Калі далей гэтак пойдзе, то сьмела можна спадзявацца, што такая моладзь будзе карысная для свайго грамадзянства. За выкіраваньне нашае моладзі на добры шлях трэба вельмі дзякаваць нашаму суседу М. Пецюкевічу, які вельмі шмат працаваў і працуе над тым, каб наша моладзь прабуджалася, асьведамлялася і працавала дзеля роднай культуры.

Сусед.

Чытайце сваё слова.

Бывала скажы каталіку, што ён такі самы Беларус як і праваслаўны, дзек гатоў вочы выдраць, а цяпер ня тое. Дзекуючы газеткам і папуючаму парадку, вочы працёрлі; людзі зразумелі, што „jedna wiara“ ня ёсьць адно сэрца, і праўду сказаць, астатнія зрабіліся першымі. У лічбе змаганьнікаў за сваё роднае-беларускае, бачым і каталіцкіх ксяндзоў. Гдзе-ж праваслаўныя айцы? Няўжо яны ня прыгатаваны да другога чаго, як толькі васьці сваі авечкі ў рай? Што людзі стогнуць ад падаткаў і іншых цяжараў, праваслаўным айцам не баліць сэрца; не адзін, мусіць, пі славечка за палешаньня беднасьці! Грамадзяне, не чакайце з неба шчасця, а дабывайце лепшай будучыны для сябе самі. Чытайце свае газэты, не шкадуіце гроша на сваё слова, яно нас лепш разбудзіць ад вяковага сну, яно пакуль што — наша школа.

Квартун.

Пішэце ў „Сялянскую Ніву“

аб усім, што вам баліць і што вам дорага: аб здэках і крыўдах дазнаваных ад адміністрацыі і іншых, аб зямлі, аб беларускай сьведамасьці, аб асьвеце (школы і інш.), аб войтах, валасных радах і павеатавых соймаках, пішэце аб добрых учынках, каб людзі зь іх вучыліся, і аб бліжніх, каб адхінуць ад благага.

Пісаць трэба праўду. Хто ня хоча, каб ведалі яго праўдзівае прозьвішча, можа падпісавацца прозьвішчам выдуманым (мянюшкай), а побач з гэтым напісаць толькі першы раз сваё праўдзівае прозьвішча і адрэс для ведама рэдакцыі. Рэдакцыя сваіх карэспандэнтаў нікому не выдае.

Помнеце, што «Сял. Ніва» ёсьць газэтай усіх Вас, а дзеля гэтага жыцьцё кожнага вашага кутка мае адбівацца ў ёй як у люстры.

Ліст у Рэдакцыю.

Паважаны Пана Рэдактар!

Пазвольце зьмясьціць у Вашай газэце ніжэй паданае:

Мы ніжэй падпісаньня жыхары вёскі Ачукевічы, прачытаўшы зацемку ў газэце „Наша Справа“ № 5 ад 10 сьнежня 1926 г. пад загалоўкам „Суседзям пасла Рагулі“, падаем, што ніякіх прыкрасьцяў (лаянак) ад пасла Рагулі з намі (з суседзямі) ніколі не здаралася і ні якіх абіячанак ці падкупліваньняў за грошы, нас (хлопцаў) на вясельках за якімсь падкіданьні на ўра прыяцелю п. Рагулі, ніхто ня чуў.

Скуль гэтую брахню узяў гэты „шаноўны пан“ (падаўшы гэту зацемку) нікому ня ведама. Калі ён мае што ўласнае да пасла Рагулі, дзек гэта да нас (суседзяў) ня тычыцца, а выўляець сваю злосьць правакуючы нас, мы ніколі нікому не дазволім.

Подпісы:

Кірыл Грынюк, Гальян Грынюк, Міхал Міхнюк, Наум Хартановіч, Ю. Кайдак, П. Кавцевіч, Стэфан Грынюк, А. Гірыс, П. Каўцэвіч, К. Каўцэвіч, Ксэнофонт Гірыс.

НАШАЯ ПОШТА.

Куліне Рыгору. — Усіх кніжак, аб якіх пытаецца, у беларускай мове яшчэ няма. Калі хочаце ведаць, што ёсьць, а чаго няма, дзек напішыце па адрэсу: Wilno, Zawalna 7, кнігарня Т-ва „Пагоня“, каб прыслалі Вам каталёг беларускіх кніжак.

П. С. — Вашай пісулькі аб адным з паслоў „Грамады“ ня можам надрукаваць дзеля таго, што ў ёй ёсьць шмат асабістых закідаў.

М. Чарвякову ў Эстоніі. — Вашую пісульку перадалі ў кнігарню Т-ва „Пагоня“ — Wilno, Zawalna 7.

Каткоўцу Ал. — Інструкцыю, праграму і газэту пасылаем.

Лісіцы. — Календар ужо некалькі тыдняў як выслалі.

Галузе Р. — На прысланыя адрасы газэту пасылаем.

Славінскаму М. — Інструкцыі і заявы пасылаем. Пераходзіць з адной партыі ў другую можна.

Кандратовічу Янку. — Ліст Ваш атрымалі, цяпер друкаваць яго не начасе.

Бразоўскаму Ал. — Ліст Ваш атрымалі, газэту пасылаем акуратна.

Мікулевічу Я. і Рафальчыку А. — Інструкцыю і праграму высылаем.

Кулаку М., Навіцкаму І., Бэзносіку Д., Тарановічу Я., Карольку М., Сьбяпужынскаму М., Рачку К., Мартосу А., Пракаповічу А., Войтасу Міх., Куліне Рыгору — газэту пасылаем.

Дасталі:

Ад: Экспэдыцыйнай канторы „Орбіс“ — 14 зл. 40 гр.; Ануфрыёнка Эдуарда — 5 зл., Аляхновіча Ів. — 4 зл.; Агейвека Тодара, Цытовіча Ів., Івановіча А., Куроўскага М., Шымкі М., Калядовіча Н., Шутоміна М., Пальчэўскага А., Багунзвіча Яз. і Марошка Ів. — па 2 зл.; Тамашэўскага Алекс. і Гічана А. — па 1 зл.

Усім новым падпіскам газэту пасылаем.

Палітычная эканомія.

Выйшла з друку і прадаецца ў кнігарнях у Вільні

С Я Л Я Н С К А :

Асновы Грамадзкай Гаспадаркі

А. ВІЛЬДЗЮКЕВІЧА.

Кніжка мае 180 старонак звычайнага фармату, складаецца з 4-х часьцінаў, мае 5 табліц і 3 рысункі (кнішэ).

У кніжцы закрануты таксама навішныя гаспадарчыя пытаньні ў сувязі з сусьветнай вайной; адумсьлова апрацаваны адзел аб гаспадарчых крызісах і падана скарочаная гісторыя навукі грамадзкае гаспадаркі.

Кожны вясковы інтэлігент, што працуе на грамадзкай або палітычнай ніве, павінен быць асьведамлены аб асновах эканомікі. Кніжка напісана, наколькі магчыма, у папулярным тоне і зьяўляецца даступнай для звычайнага інтэлігэнта.

ЦАНА ў дробнай прадажы — 3 зл. 20 гр., кнігарні атрымліваюць спуск на 25%.

Эканоміку можна выпісаць поштай па адрэсу:

1) Wilno, Zawalna 7, Кнігарня Т-ва „Пагоня“ або 2) Wilno, Ostrobramska 2, кнігарня Станкевіча.

Адрэс для загранічных заказаў: Wilno, Zawalna 7—8, А. Вільдзюкевічу.